

Барановський Максим Євгенійович
Студент 1 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку
Науковий керівник: д.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія Лободіна З.М.
Тернопільський національний економічний університет

ПОДАТКОВА ГРАМОТНІСТЬ ЯК ПРІОРИТЕТНА КОМПОНЕНТА ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ НАСЕЛЕННЯ

Податкова грамотність – володіння цілим комплексом фінансово-економічних знань і навичок, які дозволяють людям ефективніше реалізовувати себе у підприємницькій діяльності та повсякденному особистому плануванні доходів і витрат.

З чого починається податкова грамотність?

По перше, це розуміння громадянином економічних ефектів у перспективі від реалізації особистого потенціалу фінансово-податкових знань.

По друге, все починається з інформаційного наповнення. В цьому плані важливо фільтрувати та черпати актуальну інформацію з питань нарахування, декларування та сплати податків і зборів.

По третє, розставлення пріоритетів. Мова йде про початкове освоєння особливостей взяття на облік органах Державної податкової служби України, вибір системи оподаткування, інформаційно-програмне забезпечення, наймані працівники – оплата їхньої праці та її оподаткування тощо.

Далі важливо розуміти для себе такі аспекти як правильність ведення бухгалтерського та податкового обліку, заповнення фінансової звітності, її коригування по необхідності, вчасне подання декларації та своєчасна оплата податкових платежів.

Важливу роль у реалізації потенціалу податкової грамотності займає податкова оптимізація та податкове планування.

Важливо також згадати про податкові та фінансові ризики. Податкова грамотність дозволяє мінімізувати їхні наслідки для платника податків. Це відбувається за допомогою таких механізмів:

1. Подання уточнюючих даних у законодавчо наявний спосіб; (Уточнюючий розрахунок, звітно-нова декларація тощо);

2. Оскарження рішень контролюючих органів за наявності реальних законних підстав. (Досудове або судове врегулювання конфліктних ситуацій між платниками податків і податковими органами);

3. Відстрочення або розстрочення фінансових зобов'язань платника податків перед державними органами тощо [1, с. 354].

Отже, податкова грамотність відіграє одну з ключових ролей у започаткуванні та веденні власного бізнесу. Разом з податковою культурою податкова грамотність спроможна покращити обізнаність платників податків, що сприятиме покращенню соціально-економічного розвитку держави.

На нашу думку, думати про фінансову та податкову грамотність населення потрібно починати ще з раннього віку. Діти, підлітки та студенти не мають ще чітко сформованої думки про важливість процесів оподаткування, тому потрібно розпочинати роз'яснювальні роботи з ними в якомога ранньому віці. Щоб в майбутньому у їхній свідомості формувалася позитивна оцінка про податкову систему, закони та сплату податків. Таким чином можна виховати суспільство, яке матиме високий рівень культури поведінки з податками. Потрібно ввести у навчальну програму освітніх закладів додатковий предмет (може бути основним у програмі навчання чи факультативним, який задля заохочення може не оцінюватися).

Програма навчання повинна містити наступну інформацію:

1. Історія формування податків, аспекти виникнення та встановлення податкової системи на різних етапах розвитку у різних країнах.

2. Ознайомлення з основними правами та обов'язками платників податків.

3. Знайомство з повноваженнями та основами роботи податкових органів.

4. Короткий екскурс по прикладах податкових правопорушень та відповідальність за їх здійснення [2, с. 171].

Підвищенню податкової грамотності також буде сприяти відкриття у містах та селах музеїв історії податків, в яких буде проілюстрована історія

розвитку податкової системи в нашій та інших країнах світу. Можливість відвідати такого музею викликала б живий інтерес у молодшого та старшого покоління громадян.

Підвищення рівня податкової культури населення потребує все більш нових та сучасних підходів. Інформаційно-роз'яснювальна робота є одним з напрямків у забезпеченні необхідної інформації платникам та наданні відповідей на питання, котрі періодично виникають при розгляді тем оподаткування.

Список використаних джерел:

1. Замасло О.Т., Бойчук О.І. Аналіз сучасного стану податкової культури в Україні. *Бізнес Інформ*. 2015. № 11. С. 351-357.

2. Зінкевич А.В. Податкова культура населення як інструмент уникнення податкових правопорушень. Розвиток соціально-економічних систем в геоелектронічному просторі: теорія, методологія, організація обліку та оподаткування: матеріали між нар. наук.-практ. конф. (Тернопіль, 11-12 травня 2017 р.) Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2017. С. 169-171.

Блавіцька Іванна Михайлівна

Головний спеціаліст «Центру підтримки підприємництва» управління розвитку реального сектору економіки Тернопільської ОДА

РОЗВИТОК МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА:

ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

В системі ринкових відносин розвиток малого підприємництва вважається одним із вагомих умов економічного зростання, важливим чинником оптимізації та структуризації ринків, забезпечення еластичності попиту і пропозиції, мобілізації основної маси національних ресурсів, збереження національного відтворювального ринкового потенціалу [1, с.209].